SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Przedmiot/zajęcia**: zajęcia wychowawcze / zajęcia rozwijające kompetencje społeczne**

Klasa: **VII szkoła podstawowa (w tym uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym)**

Liczba godzin: **1 (45 minut)**

Cel/temat: **„Razem łatwiej – jak budować dobre relacje i dbać o zdrowie emocjonalne w grupie?”**

Kryteria sukcesu:

- uczeń potrafi nazwać emocje swoje i innych
- uczeń wie, jak jego zachowanie wpływa na relacje w grupie
- uczeń potrafi współpracować w zespole i słuchać innych
- uczeń zna przynajmniej jeden sposób rozwiązywania konfliktu bez przemocy

Materiały/pomoce dydaktyczne

- karta emocji (z obrazkami twarzy) załącznik nr 1
- karta sytuacji (praca zespołowa) załącznik nr 2
- karta sytuacji (opisy konfliktów rówieśniczych) załącznik nr 3
- kartki A3 i flamastry
- taśma/papier do stworzenia „mostu współpracy”
- kostka (np. pytania/refleksja)

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie (ok. 10 minut)

   Czynności nauczyciela:

   • nauczyciel zaprasza uczniów do kręgu – jest to element inspirowany edukacją

Dofinansowane przez Unię Europejską

duńską, gdzie ważne jest poczucie równości i bezpieczeństwa

• w spokojny sposób przedstawia temat zajęć oraz ich cel („będziemy uczyć się, jak lepiej się rozumieć i współpracować")

• ustala z uczniami zasady pracy:

– słuchamy się nawzajem

– nie oceniamy wypowiedzi

– każdy ma prawo mówić i prawo milczeć

• rozdaje karty emocji i prosi o krótką rundkę:

„Z jaką emocją dziś przyszedłeś/przyszłaś?" załącznik nr 1

Czynności ucznia:

• siada w kręgu

• wybiera kartę emocji i identyfikuje swój stan

• dzieli się krótką wypowiedzią (lub wskazuje kartę)

2. Aktywność – Rozpoznawanie emocji (ok. 10 minut)

Cel: rozwijanie świadomości emocji i ich wpływu na relacje

Czynności nauczyciela:

• prezentuje obrazek emocji -załącznik nr 2

• prowadzi rozmowę kierowaną:

– Co czujesz, kiedy ktoś Cię ignoruje?

– Jak reagujesz, kiedy ktoś Cię zdenerwuje?

• zapisuje odpowiedzi uczniów na tablicy (np. w dwóch kolumnach: „emocje" i „reakcje")

• podkreśla, że emocje są naturalne, ale ważne jest to, jak sobie z nimi radzimy

Czynności ucznia:

• rozpoznaje emocje na ilustracji

• podaje własne przykłady

• słucha innych i odnosi się do wypowiedzi

Dofinansowane przez Unię Europejską

3. Aktywność – Most współpracy (ok. 15 minut)

Cel: rozwijanie współpracy i umiejętności rozwiązywania konfliktów

Czynności nauczyciela:

• dzieli klasę na 3–4 osobowe grupy

• pokazuje obrazek pracy zespołowej- załącznik nr 3

• tłumaczy zadanie: każda grupa buduje „most współpracy” (z papieru, taśmy)

• wprowadza utrudnienie – każda grupa losuje sytuację problemową (np. ktoś nie chce współpracować, ktoś dominuje, ktoś jest wykluczony)

• obserwuje pracę uczniów – zwraca uwagę na komunikację i zachowania

• po zakończeniu zadaje pytania:

- Co było trudne?

- Jak rozwiązaliście problem?

- Co było dla was interesujące?

-Jakie role mieliście w zadaniu?

Czynności ucznia:

• współpracuje w grupie

• proponuje rozwiązania

• doświadcza trudności i szuka sposobów ich rozwiązania

• prezentuje efekt pracy

4. Aktywność – Konflikt i jego rozwiązanie (ok. 5–7 minut)

Cel: utrwalenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych

Dofinansowane przez Unię Europejską

Czynności nauczyciela:

• prezentuje obrazek konfliktu -załącznik nr 4

• omawia krótką sytuację konfliktową (np. wyśmiewanie się z innych)

Przykład

Podczas przerwy między lekcjami grupa uczniów zaczęła wyśmiewać kolegę z klasy z powodu jego sposobu mówienia. Naśladowali jego głos, śmiali się i wypowiadali obraźliwe komentarze. Kilka osób nagrywało całe zdarzenie telefonem, a pozostali uczniowie przyglądali się sytuacji, nie reagując. Chłopiec stał się wyraźnie smutny i zawstydzony, przestał odpowiadać na zaczepki i odszedł od grupy. Po zdarzeniu unikał kontaktu z rówieśnikami oraz niechętnie uczestniczył w zajęciach. Sytuacja ta naruszyła jego poczucie bezpieczeństwa i godności, a także negatywnie wpłynęła na jego samopoczucie.

• pyta uczniów:

– Co można zrobić w tej sytuacji?

– Jak można rozwiązać konflikt bez przemocy?

• podsumowuje i wskazuje dobre strategie (rozmowa, wyrażanie emocji, szukanie kompromisu)

Czynności ucznia:

• analizuje sytuację

• proponuje rozwiązania

• uczy się konstruktywnego reagowania

5. Podsumowanie i refleksja (ok. 5 minut)

Czynności nauczyciela:

• prowadzi krótką refleksję:

– Co zapamiętałeś z zajęć?

– Co wykorzystasz w relacjach z innymi?

Dofinansowane przez Unię Europejską

• wzmacnia pozytywne wypowiedzi uczniów

• podkreśla znaczenie współpracy i emocji w codziennym życiu

Czynności ucznia:

• dzieli się refleksją

• formułuje wniosek dla siebie

Uwagi dotyczące edukacji włączającej:

• Zajęcia są skierowane do uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, dlatego szczególny nacisk położono na:

-budowanie bezpiecznej atmosfery

-wzmacnianie poczucia przynależności do grupy

-rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych

-uczenie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów

-wzmacnianie pozytywnych doświadczeń w relacjach

• W pracy stosowane są elementy pedagogiki relacji inspirowanej edukacją duńską (równość, dialog, brak oceniania, wspólnota).

• Dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym stosuje się:

-wyraźnie określone zasady

-częste wzmacnianie pozytywne

-krótkie, angażujące aktywności

-pracę w małych grupach

-modelowanie zachowań społecznych

-bezpieczną przestrzeń do wyrażania emocji

-spokojne reagowanie na trudne zachowania

Bibliografia/Netografia:

• Juul, J. (2013). *Twoje kompetentne dziecko*. Podkowa Leśna: Wydawnictwo MiND

• Jensen, H. (2018). *Pedagogika relacji*. Sopot: GWP

Dofinansowane przez Unię Europejską

• Gordon, T. (2015). *Wychowanie bez porażek w szkole*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX
• Nelsen, J. (2016). *Pozytywna dyscyplina*. Warszawa: CoJaNaTo
• Grzelak, S. (2009). *Profilaktyka zachowań problemowych młodzieży*. Warszawa: Scholar

Scenariusz powstał na podstawie doświadczeń zebranych podczas realizacji międzynarodowego projektu INTEGRA w ramach programu Erasmus+.

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie. Unia Europejska ani podmiot udzielający dotacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez Unię Europejską

Załącznik nr 1

„Z jaką emocją dziś przyszedłeś/przyszłaś?”

Należy wyciąć i skopiować w takiej ilości ilu jest uczniów podczas zajęć

Radość
Smutek
Złość
Strach

Dofinansowane przez Unię Europejską

Załącznik 2

Obraz - Emocje

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik 3

Obraz - Praca zespołowa

Dofinansowane przez Unię Europejską

Załącznik 4

Obraz - Konflikt rówieśniczy

Dofinansowane przez Unię Europejską